

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista „Mir“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7. Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo. Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvo lista „Mir“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakokrat.

Glasiilo koroških Slovencev

Leto XXIX.

Celovec, 25. rožnika 1910.

Štev. 26.

Slovinci! Zakurite na večer 4. julija v čast slovanskima apostoloma sv. Cirilu in Metodu po vseh slovenskih gorah in planinah prav mnogo kresov!

Govor poslanca Grafenauerja v državnem zboru

dne 15. rožnika 1910.

Poslanec Grafenauer začne govoriti slovenski in nadaljuje nemški: Prazna zbornica! (Živahna veselost. — Ko poslanci po kuloarjih izvedo, da govori poslanec Grafenauer, ga mahoma obsujejo.) Prosim, plačati! (Ponovna veselost.) Zakaj pravim to? Iz dveh razlogov. Prvič, ker bom govoril z ozirom na rek „številke dokazujejo“ in ker je — dovolite to primeru — avstrijski parlament politična gostilna. (Veselost.) Seveda je med zasebno in to gostilno precejšen razloček. V zasebnih gostilnah kličejo gostje: „Prosim, plačati!“ (Veselost.) Tukaj v zbornici pa je stvar narobe, tukaj prihaja gostilničar, to je visoka vlada (poslanec Kirchmayer: Ne, mi smo. Mi smo gospodje v tej hiši!) — in pravi: „Prosim, plačati!“ Moj ljubi gospod Kirchmayer, mi smo se izkazali kot zelo slabi gospodarji te hiše!

Pred menoj leži kup papirja. Ti papirji se imenujejo v nemškem kulturnem jeziku „budget“. (Izgovori: bičé. Ured.) (Živahna veselost.) Po nemški se bojda pravi „Staatsvoranschlag“. (Posl. Waldner: Tako se imenuje notri, ne „budget“!) Čestitam Vam, g. profesor dr. Waldner, če ste tako daleč srečno prijadrali; samo da jaz še v nobenem listu nisem bral o „Staatsvoranschlagsdebatte“, ampak le o „Budgetdebatte“.

(Veselost.) Poučite nekoliko svoje ljudi v tem oziru, da bodo tudi nemško pisali, ker že hočejo biti Nemci. (Posl. dr. Waldner: V slovenščini nimate izraza „budget“?) Ne, mi Slovenci, ki nas imenujete kot nižji kulturni narod, pravimo „proračun“, ne „budget“. (Živahna veselost.)

Danes uživam čast, da ne pripadam k tistim, ki se imenujejo vladna stranka, in nikakor ne odobravam, da je bil ravno pri obravnavanju proračuna čas „kontingentiran“ (določen, kako dolgo sme vsak govornik govoriti. Ured.) — po moji nemščini bi se to reklo „zugeschnitten“. (Veselost.) Danes ne pripadam k vladnim strankam. (Kirchmayer: Danes?) Gotovo, moj ljubi gospod tovariš! (Kirchmayer: Bo že še prišlo!) Če se bodo razmere v avstrijskem pomenu besede spremenile, ni izključeno, da bom tudi jaz enkrat pri vladni stranki. (Kirchmayer: Minister boš!) Slabši kakor ti bi res ne bil. (Živahna veselost.)

Nam, ki smo v opoziciji, se očita, da ne dovoljujemo takozvanih ljudskih potrebščin, češ, da je državni proračun ljudska potrebščina. Mi, če govorim iz stališča koroških Slovencev, čutimo krvavo malo kako dobroto, če se državni proračun reši. Saj itak ničesar ne dobimo, ne prej, ne sedaj. (Čujte, čujte! — Poslanec Kirchmayer: Ali ste pa kaj zahtevali?) Žalibog so bili moji predniki razen enega vsi pri stranki, h kateri se ti prištevaš. (Kirchmayer: Saj ni res! — Klici: Einspieler!) Potem pa povej, ljubi gospod tovariš Kirchmayer, pri kateri stranki pa so bili potem? Ali ni bil moj prednik Seifritz nemški nacionallec, ali ni bil Čare nemški nacionallec? (Kirchmayer: Ali ni vse storil, kar ste zahtevali?) Kaj pa smo dobili? Ničesar ne! Ne stojimo pa danes samo na gospodarskem stališču, ampak tudi na narodnem. Gospodje tovariši iz deželnega zbora, na pr. profesor Waldner, bodo vedeli, da je že tudi na Koroškem posijalo. (Kirchmayer: Koroški deželni zbor je bil vedno pravičen!) Ne zamenjajmo koroškega deželnega zbora z državnim proračunom. Zadevo poznam prav dobro.

Z mojega stališča je rešitev državnega proračuna pred vsem vladna potrebščina, ker prva ljudska potrebščina obstoji le v tem, da postopa vlada nasproti posameznim narodnostim pravično, in prvi pogoj, ki pomeni ljudsko potrebščino, je, da dobimo pravico, kjer nam pravica gre. (Odobranje in ploskanje.)

Denar za vladanje potrebuje v prvi vrsti vlada, ki je nas Slovence na Koroškem v narodnem oziru dozda še huje tepla nego z ruskim korobačem. (Čujte, čujte! — Dr. Waldner: Kaj še, kaj še!) Če menite, g. profesor Waldner, da so tisoči kronic, ki bi bili morali romati k nam, že rešitev in vladna naklonjenost, potem se zelo motite. Iz deželne blagajne, v katero prispeva tudi država dobršen del, je bil denar porabljen za Vaše nemške dele v deželi, naši slovenski deli pa so bili dosedaj prikrajšani in zapostavljeni. (Čujte, čujte! — Waldner: Bežite, bežite!) Če hočete to zanikati, potem se oglasite k besedi, g. profesor Waldner, in s številkami Vam bom dokazal, kako se na Koroškem uporablja denar, ki ga je dala država. (Posl. dr. Waldner: Še noben Vaš gospodarski predlog ni bil odklonjen. — Posl. Kirchmayer: Narobe, več smo dovolili, nego ste zahtevali. — Veselost. — Kirchmayer: V dveh Vaših zadevah sem bil v Koroškem deželnem zboru poročevalec in sem več dosegel, nego ste zahtevali!) Hvala ti, da si več dosegel, nego sem zahteval! (Kirchmayer: To boš vendar sam vedel!) Hvala lepa! Ne vem. Pa pustimo koroški deželni zbor, ki ne spada k proračunu. Z mojega stališča smatram rešitev državnega proračuna kot izraz volje in na drugi strani kot izraz nevolje ljudstva ali narodov v Avstriji. Kaj drugega zame rešitev državnega proračuna ni. Dobro vemo, da vlada ne more biti brez denarja, toda vlada naj ve še bolje, da ne more biti brez nas. (Pritrjevanje.) Vlada naj bi se zavedala ravno tako svojih dolžnosti, kakor zahteva od nas izpolnjevanje naših dolžnosti. Do danes smo pa skusili le ljubeznivost davkarijskih eksekutor-

Hranilnica in posojilnica Podljubeljem obrestuje hranilne vloge po 4 1/4 % in daje posojila po 5 %.

Podlistek.

Kosova Tilda.

(Friderika.)

Krasno jutro je izlivalo svoj mir na svežo naravo.

Ravnokar so se vračali ljudje iz cerkve. Po poti, ki je peljala navkreber, se je vračala Krista. Pridružila se ji je ženica.

„Lepo od Tebe, Krista, da si prišla k maši! In tako zgodaj!“

„Ni mi žal, da sem prišla!“

„Pa kako malo ljudi je bilo pri pridigi! In kake račune bodo morali dajati oni, ki nočejo poslušati besede božje, ker mi smo dolžni to storiti, ako moremo!“

Krista je smehljaje prikimala z glavo. Vidno ji je bolj ugajal način govorice kakor nje pomen.

Ljudje so hiteli domov ali po drugih opravilih. Praznik je bil; njih oblačila so bila praznična in njih obličja praznično vesela.

Na voglu sta stala Doljančev Mirko in Kosova Tilda. Krista ju je videla, gledala v stran in molčala. Zapazila je bila, kako ji je Mirko obrnil hrbet, kakor hitro jo je zagledal. Tilda je gledala v tla in brčala z nogo postran, kakor da bi kaj iskala.

Začudeno se je obrnila ženica h Kristi in dejala tiho:

„Glej jo, Tildo, to ti je prava! Pa Mirko! Prav vsega je pokvarila. V cerkev bi šel, v cerkev!“

Pomilovalno je pogledovala zdaj njega, zdaj njo.

„Res je, da vpliva družba na človeka in to tedaj, ko se niti ne zave. Ona Tilda, še v cerkev ne hodi.“

Krista ni odgovorila ničesar. Nikoli ni bila Mirku prijazna in sedaj ji je bilo žal. Ni bila in tudi ni hotela biti ljubosumna, a žal ji je bilo zanj, ki ga boče Tilda pokvarila. In v srcu je začutila neznano bol . . .

Kristi so se mimogrede prikradle besede: Popoldne, na plesu . . .

Popoldne istega dne.

V zakajeni sobi z nizkim stropom je stalo dekle. V roki je imela novo obleko. Po sobi je bilo razmetano, in vse je pričalo o siromaštvu.

„Ne hodi, Tilda, ne hodi!“ je dejalo nekoliko mlajše deklet, delo roko pred usta in se potisnilo boječe za staro zaveso, kakor da presoja pomen nepremišljenih besedi.

Tildine oči so vzplamtele in že je zažugala z roko sestri, toda hitro jo je izpustila.

„Morda ima prav!“

Zopet jo je mamil drug glas. In že je bila stopila z obleko k omari. A sedaj ni mogla ostati, ne. Saj je bila obljubila Mirku, da pride k plesu.

In že je stopila k ogledalu. Njena mlajša sestra, ki jo je bila pogledala skoro hvaležno, se je začudila, da jo je sestra poslušala; kajti Tilda se je vedla kaj samosilno, odkar si je služila denar. In ko je pri Tildi vendarle izdala nekaj sestrina beseda, si je ona mislila:

„Vendarle je dobra“ . . .

Ko pa je videla Tildino spremembo, se je je polotil čut, podoben onemu obupnosti. Skočila je k mlajšemu bratcu in mu šepnila nekaj na uho, nakar je ta stopil k Tildi.

„Kaj hočeš!“

„Tilda, pomisli na mamo. Danes se je njena bolezen shujšala!“

„To te je naučila ona!“ je odvrnila ostro Tilda in kazala na sestro. „Kaj se bojite! Saj sem vedno doma! Sicer pa mama boleha že dalje časa in je vendar isto, ali ostanem doma, ali ne.“

Tildina sestra je hitela v sosedno sobo; toda vrnila se je za trenotek, sedla na stol in zaječala . . .

Zemlja je bila ovita s polumračnim pajčolanom.

Na širokem travniku je bil napravljen pód, kjer se je plesalo. Obdan je bil z leseno ograjo in z raznimi okraski. Na kolih, ki so bili pritrtjeni k ograji, so plapolale zastavice, in mladež je nagajivo stresala ograjo, da je včasih padla pisana, papirnata zastavica k tlom. Tedaj so se drveli otroci za njo.

Prižgali so svetiljke.

Tilda se je vrnila s plesišča, rdeča in zasopla. Njene črne, žareče oči so zrle vprašajoče naokoli.

„Kako ji plamtijo oči!“ so si šepetala druga dekleta, ki so opazovala zdaj to, zdaj drugo posebnost znane osebe.

Tilda je mnogo plesala, čeravno ni bilo Mirka. Ni si mogla misliti, da je bilo mogoče, da ga je kaj zadrževalo. Zakaj ni prišel? Kaj mu je?

In neznano hrepenenje jo je vleklo proč od tega kraja, proč, da ga morda kje sreča . . .

jev, ki so nam jemali iz žepa zadnji vinar, drugače nam pa o kaki naklonjenosti vlade napram manjšinam, zlasti na Koroškem, pa tudi v drugih deželah, kjer prebivajo Slovani, ni prav nič znano.

Čuden pojav je to, da se vlada trudi, vzdržati še zanaprej razmere izza časa tlakovanja.

Sedaj imamo ljudsko zbornico; odobravam to, prav je to, in že zadnji čas je bil, da smo jo v Avstriji dobili; nimamo pa še zdaleka ljudske vlade (prav res!) in dokler aristokracija, iz katere se rekrutira avstrijska vlada, ne bo spoznala, da je v Avstriji treba vladati avstrijsko, tako dolgo nikamor ne bomo prišli; naj imamo v zbornici namesto 516 100 ali namesto 516 1000 poslancev, vse vkup ne bo ničesar pomagalo. Zato spadam z vso pravico k nezadovoljnejšem, k prikrajšanim in nevoljnim. Zato mi ne bodo nikakor mogli zameriti ne gospodje tovariši poslanci ne tisti gospodje, ki krasijo ministrske stolčke (veselost), da ne čutim v sebi dobre volje, glasovati za državni proračun.

Razmere moje koroške domovine sem tukaj v zbornici že opetovano pojasnjeval; ugovarjalo se mi je v obliki popravkov, pa na popravke ne popravljam, ker so popravki redkokdaj kaj vredni.

Danes bom pustil naučnega ministra grofa Stürgkha pri miru in se bom obrnil na ministra notranjih zadev. Ta je danes, hvala Bogu, tukaj. (Veselost.) Gotovo bo prav dobro slišal moje besede; saj govorim glasno. (Nagele: Ta je ostal zaradi Vas tukaj!) — če je zato ostal tukaj, ker je vedel, da bom jaz govoril, mu gotovo ne bo na škodo (veselost) —, predmet, o katerem bom in moram danes govoriti, je ena najvažnejših zadev notranjega ministrstva. To je ljudsko štetje.

Načina, kako se je dosedaj vršilo na Koroškem ljudsko štetje, ne morem drugače označiti nego državno goljufljivo. Po dosedanjih ljudskih štetjih se ni samo slepilo Nemcev in decimiral Slovencev, ampak tudi država je imela škodo, če ne gmotno, pa moralčno. Številke, ki jih deželna vlada pošilja državnim vladam, so merodajne za osrednjo vlado, kadar nastavlja uradnika za to ali ono mesto v dotični deželi.

Pričakujem, da bo vsaj v doglednem času ne samo vlada, ampak tudi sedaj v deželi gospodujoča nemška stranka, kateri se je deželna vlada z malimi izjemami popolnoma vdala, uvidela, da vendar ni prav, da se Slovence na papirju kolje. V svojih izvajanjih se bom opiral na uradne številke. Ljudsko štetje je zelo važno, zakaj z ljudskim štetjem se mora dognati, kako je država v narodnem in gospodarskem oziru sestavljena. Res je sicer, da bo narod, ki je gospodarsko močnejši, na boljšem; ali da bi se smelo deseti del kakega naroda zato, ker je slabejši, kar uničiti, te pravice nima ne vlada in je nimajo od občin imenovani komisarji za ljudsko štetje. To se dogaja le vsled nacionalne strasti in sovraštva.

Kako se je dosedaj vršilo ljudsko štetje na Koroškem, je bilo koroškemu ljudstvu precej vse eno. Koroško ljudstvo je pač dobrodušno, pa seveda le do gotovih mej. Vlada pa izrablja te številke po svoje in pošilja v kraje, kjer so Slovenci, ki sploh ne znajo nemški ali pa ne dovolj, uradnike, zdravnike, sodnike itd., ki slovenščine čisto nič niso zmožni in ne morejo biti zmožni,

„Sicer ga pa ne bo, ker ravno kadar se česa nadejamo, se nam želje ne izpolnijo in nasprotno,“ je sodila.

Pa varala se je. Ko je prišla s svojo spremeljalko Milico do njenega doma, se je poslovila od nje. A komaj je prišla do Miličnega sosednega vrta, že ga je videla. In s kom? S Kristo. In vse je povedala Milici in dostavila:

„Na dolenji konec vašega vrta pojdi in vleci na nho! V vašo lopo se čuje vse iz sosednega vrta. Si razumela?“

Segla je prijateljici v roko; zaupljivo sta si pokimali in hiteli domov.

Tilda se je boječe domislila doma. Visoko nad njo je bliščal nebroj zvezdic. Zrak je bil čist in zdajpazdaj so se začuli oddalec pritajeni godbeni glasovi.

Jutro. Kakor prerojena je bila narava po dnevu, ko je blagodejen dež napojil zemljo. In bilke in travice, ki so prejele vsaka svojega baržunastega zelenila, so se obračale hvaležne k Njemu, ki je bil prerodil naravo, prej tako posušeno, medlo, izmučeno . . .

V cerkvi je končala sv. maša in ljudje so se razšli. Preko polja je stopala Krista proti domu.

„Kako čudna so božja pota“, je dejala ženica, ki je stopala ob strani Kriste in Mirka.

„Kaj se vse godi!“

„Pa o smrti Tildine matere, saj ti je znano, Krista, kaj?“ je dejala in se ozrla po strani na Mirka.

„Seveda, saj sem bila celo pri pogrebu! Ravno na večer, ko se je tu plesalo, je izdihnila.“

„Pa se ti vendarle zdi čudno, kaj ne?“

ker vladne številke pravijo, da je v dotičnih krajih tako malo Slovencev, da se kar poizgubijo. (Čujte, čujte!) To je torej vzrok slabih posledic dosedanjih ljudskih štetij. Ljudstvo samo ne smatra ljudskega štetja za nekaj resnega, toda če mora posamezen človek ali posamezna stranka svojo pravico iskati pri sodišču, če posameznik potrebuje zdravnika, potem bi vendar rad govoril z dotičnimi osebami v jeziku, ki mu je domač in ki mu najbolj gladko teče. Da se to ne zgodi, za to že skrbita nemškonacionalna stranka in nemški „Volksrat“, pred katerim ležijo v prvi vrsti uradi na Koroškem na trebuhu. (Kirchmayer: Saj ni res!) To se lahko reče. Pri tebi morda ni res, ljubi gospod Kirchmayer, ker pri tebi je vse nemško. O slovenskem delu Koroške pa ne moreš ziniti niti besede. (Živahna veselost.)

Kako so štetli ljudstvo v letih 1880., 1890. in 1900., pojasnjuje sledeča tabela. Iz te je razvidno, da ste se vrgli nemškonacionalna stranka in ž njo vlada v prvi vrsti na celovško okolico. Pred nekaj leti so Nemci še brez vsakega pomisleka priznavali, da je Celovec nemški otok, ker so vedeli, da je mesto obkoljeno od Slovencev. Danes to zanikujejo.

V Anabihl pri Celovcu je bilo leta 1880. 1237 Nemcev in 112 Slovencev; leta 1890. 1249 Nemcev in 191 Slovencev, torej nekaj več; 1900 pa 1519 Nemcev in 61 Slovencev. Merodajno je leto 1900., ker je v tistem času dobila nemškonacionalna propaganda peroti. Prej so bili komisarji pri ljudskem štetju za silo še pravični, hodili so pač svojo pot, kakor skrivljeno kljuse v diru. (Veselost.) Od leta 1900. pa so vedeli, da le ne gre, da bi Slovence tako počasi hrustali in zato so vsakega — da bo šlo hitreje — ki je rekel, da zna nemški, na pr. meno, zapisali kot Nemca. (Čujte, čujte!) Zakaj drugače Slovence uničiti ne gre.

Občina Žrelec pri Celovcu je imela l. 1880. 455 Nemcev, 767 Slovencev; leta 1890. 257 Nemcev (torej manj), 988 Slovencev; l. 1900. 462 Nemcev, 785 Slovencev.

Trdnjvas je imela l. 1880. 607 Nemcev, 73 Slovencev; l. 1890. 302 Nemca, 449 Slovencev; l. 1900. 682 Nemcev, 98 Slovencev. To je ena tistih občin, katero je nemški „Volksrat“ posebno vzela na piko, da bi celotno slovensko ozemlje pretrgal.

Hodiše so imele leta 1880. 58 Nemcev, 1578 Slovencev; l. 1890. 82 Nemcev, 1669 Slovencev; l. 1900. 515 Nemcev, 1147 Slovencev. (Čujte, čujte! — Medklici.)

Kotmaravas, tudi ena izmed občin, ki so jo obsodili na smrt, je imela l. 1880. 63 Nemcev, 1284 Slovencev; l. 1890. 113 Nemcev, 1169 Slovencev; leta 1900. 401 Nemca, 996 Slovencev. (Medklici.)

Kriva Vrba je imela l. 1880. 457 Nemcev, 226 Slovencev; l. 1890. 390 Nemcev, 303 Slovencev; l. 1900. 581 Nemcev, 170 Slovencev.

Zdaj pa še nekaj lepšega!

Dhorše (po zadnjem ljudskem štetju samo Lendorf imenovane, uređ.) so imele l. 1880. 766 Nemcev, 44 Slovencev; l. 1890. 744 Nemcev, 11 Slovencev; l. 1900. 833 Nemcev in nobenega Slovence. (Klici: So izumrli! — Medklici.)

„No, saj je že delj časa bolehal!“

„Res je, pa si vendarle nihče ni mislil! Gospod župnik je pravil, da je tisti, ki je odkril novi svet, odgovoril nekaterim gospodom: Dal sem vam jajce, da je postavite stoječe na mizo, pa niste je mogli. Ko sem pa jaz to storil, ste dejali: To zna vsakdo. Pa je vendarle niste postavili. Tako tudi tu: Nihče si ni mislil, da umrje Tildina mati in tudi ti ne. Saj ni bila tako slaba, ne. Le verjemi, Krista, le, kazni božja je bila to. Saj ni videl nihče Tilde kdaj v cerkvi. Kakor rečeno, kazni, kazni!“

Na ovinku so se ustavili.

„Naj že bo, kakor je!“ je dostavila ženica in odšla.

„Kako je zgovorna“, je spregovorila Krista.

„Kakor vse ženice,“ je odvrnil Mirko.

„Pa Tildi ni prav nič naklonjena!“

„Kakor tudi jaz ne!“

„Kaj še!“

„Veruj mi, Krista, da sem občeval le zato ž njo, da bi bilo tebi žal; kajti nekaj si bila zelo hladna napram meni in hudo mi je bilo . . .“

„Pa vendar mi ni bilo žal“, je dejala šaljivo.

„Ne, zakaj me dražiš, Krista?“

„Naj že bo, kakor je! Tako skleniva kakor stara ženica, ki naju spremlja vedno po sv. maši. Glej, doma me bodo pogrešali!“

In srečala sta se s pogledi, v katerih sta se odsevali globoka vernost in tiha vdanost.

In hitela sta vsak na svoj dom, kakor so hiteli tudi drugi ljudje; kajti praznik je bil; njih oblačila so bila praznična in njih obrazi praznično veseli.

Bilčovs leta 1880. ni štel nobenega Nemca, 789 Slovencev; l. 1890. 11 Nemcev, 812 Slovencev; l. 1900. 10 Nemcev, 767 Slovencev.

Sedaj pride na vrsto zopet občina, ki je zelo primerna, da pretrga sklenjeno slovensko ozemlje, to so Žihpolje. Žihpolje so štele leta 1880. 13 Nemcev, 1031 Slovencev; l. 1890. 19 Nemcev, 978 Slovencev; l. 1900., v doli slave, 402 Nemca, 494 Slovencev. (Čujte, čujte!)

V Gospa Sveti je bilo l. 1880. 1865 Nemcev, 53 Slovencev; l. 1890. 2015 Nemcev, 41 Slovencev; l. 1900. 2018 Nemcev, 25 Slovencev.

Šmartin pri Celovcu je imel leta 1880. 790 Nemcev, 145 Slovencev; l. 1890. 1014 Nemcev, 74 Slovencev; l. 1900. 1270 Nemcev in nobenega Slovence.

Govornik navede na to številke ljudskega štetja iz drugih občin v celovški okolici, Spodnjem Rožu in velikovski okolici ter nadaljuje:

Nočem nadalje izkoriščati te tabele. (Posl. Ed. pl. Stransky: Kje pa imate končno številko?) Kakšno končno številko? To so številke, kakršne so pač. (Stransky: Ali skupno število!) Gospod pl. Stransky, v počitnicah boste imeli najlepši čas, da to izračunate. (Veselost.) Samo prosil bi, da se ponatisne cela tabela v stenografičnem zapisniku. To zahtevam zaradi tega, da se bo vlada v prostem času vsaj toliko sama potrudila ali da bo dala kakemu uradniku toliko prostega časa, da bo pregledal to tabelo in se bo vprašal, kako da je mogla germanizacija Koroške od leta 1900. sem tako zelo napredovati.

Dovolite, da se ozrem nekoliko tudi na vladne stranke, vsaj toliko, kolikor je to za moje zadevo dovoljeno in mogoče. Zakaj če se bo govornikom določen čas pri rešitvi državnega proračuna še skrajšal, potem poslanci itak nimamo druge pravice, nego da narejamo samo še opazke k vladnim željam in zahtevam. (Priznavanje.) Napravil bom samo par opazk k tej tabeli.

Če se bodo te opombe malo bolj zavlekle, mi blagovolite oprostiti, prvič že zaradi tega, ker je skrajni čas, da kot zastopnik koroških Slovencev osrednjo vlado obvestim o uganjanju v deželi, drugič pa, da moremo govoriti z našimi nemškimi nacionalci odkrito besedo. Zakaj na Koroškem postava itak nima več prave veljave (Waldner: Oh!), to je vzrok in vpliv gotovih oseb.

Pred par dnevi sem vložil interpelacijo in sem prepričan, da gospod finančni minister na interpelacijo ne bo odgovoril, kakor dosedaj niti on sam, niti eden izmed njegovih tovarišev ni odgovoril na nobeno mojo interpelacijo. (Čujte, čujte!) Imamo sicer poslovnik, pa zdi se, da je veljaven samo za večino v zbornici. (Ugovori.) Zame je sicer v poslovniku paragraf, po katerem imajo ministri dolžnost, da odgovorjajo na interpelacije, bodisi že tako ali tako; ali na interpelacije kratkomalo molčati (Kirchmayer: Moraš pač čakati!), te pravice nimajo. Moj ljubi gospod tovariš, tri leta sem v državnem zboru, in da bi v treh letih kak minister ne imel toliko časa, da bi preiskal to in ono zadevo, če bi že bilo to potrebno, in jo uredil, to smeš komu drugemu praviti, ne meni. (Veselost.) Morda ti verjame samo dotični minister. (Veselost.) Gospoda moja, morda se boste čudili, da pravim tovarišu tukaj „ti“. Na Koroškem pač pravimo tako. (Kirchmayer: Nasprotnika sva si res, pa ne sovražnika.) Da, sovražnika nisva, nasprotnika pa, pa še pošteno huda. (Veselost.)

Dovolite torej, da naredim nekaj opomb k navedenim številkam. Če te številke gledamo, bomo videli, s kako malomarnostjo, s kako lakomiselnostjo se vršijo ljudska štetja na Koroškem. Da pri tem ne more manjkati vnebovpijočih krivic nasproti manjšini na Koroškem, namreč nasproti Slovincem, bo vsakemu jasno, kdor pozna terorizem nemškonacionalne stranke, kakor je na Koroškem v navadi, zakaj Koroška je torišče nemškonacionalnega terorizma. Le poglejmo nekatere navedene številke!

Občina Žrelec pri Celovcu na pr. je imela pri prvem štetju l. 1880. 1222, pri drugem l. 1890. 1245 in pri tretjem l. 1900. 1247 duš. Prebivalstvo je ostalo takorekoč pri istem številu. Prirastek znaša tekom dvajset let sem le 25 duš in vendar se menjujejo številke glede občevalnega jezika neverjetno. Število nemško govorečih leta 1880. je bilo 455, l. 1890. 257, torej za 198 manj, l. 1900. pa 462, torej za 205 več nego pri prejšnjem štetju. Število slovensko govorečih je bilo prvič 767, potem 988 in končno 785, torej isto izpreminjevanje kakor pri številkah prebivalstva nemške narodnosti. Kdor pozna prebivalstvo na deželi (medklici), ne bo mogel verjeti, da so take difference (razločki) mogoče pri enako ostalem prebivalstvu.

Enake razmere nahajamo v Krivi Vrbi, Št. Tomažu pri Celovcu, Trdnjavasi itd., torej v okolici Celovca (medklici), katero je ravno nemškonacionalna stranka pred vsem vzela na muho.

(Kirchmayer: Vsi znajo nemški, le polovica slovensko!) Znajo! To znam jaz tudi! Ali imaš vsled tega pravico, prištevati me k Nemcem? (Medklici.)

Vse finte in poti — to je gola resnica — so na Koroškem dovoljene, če vodijo le do enega cilja, iztrebiti prej ko mogoče slovenščino. (Ugovor.) Ker se doba celih 100 let, kakor jo je določil rajni šolski nadzornik dr. Gobanc, po preteku katere ne bo nobenega Slovenca več na Koroškem, zdi nemškimi „šarfmaherjem“ vse predolga, zato skušajo priti po drugi poti hitreje do zaželjenega cilja.

Cele vasi, da, cele občine kratkoma ponemčijo v dobi od enega ljudskega štetja do drugega, torej v kratkem času deset let (ugovor), ponemčijo jih najprej na papirju in potem se iz tega izvajajo politične posledice. (Krohota pri nemških nacionalcih.)

Političnim nasprotnikom se zdi to nekaj malenkostnega, nekaj, kar je človeku vseeno; mi čutimo stvar drugače. Če bi bili vi na stališču koroških Slovencev, potem, rečem, bi bila na Koroškem v 14 dneh revolucija tu. (Krohota.) Če bi vam mi poslali — recimo, da bi bilo to v naši moči — le enega sodnika, le enega učitelja, le enega župnika, le enega zdravnika, ki bi ne bil zmožen vašega jezika, v 14 dneh bi ga poslali k vragu. (Živahna veselost.) Če bi pa hoteli to storiti mi, bi se nas zaprlo. (Kirchmayer: Saj znate vsi nemško!) Za to se ne gre! Kar je potem na papirju germanizirano, to se imenuje potem „nemško ozemlje“ in se kot tako povsod reklamira. (Živahni medklici.) Gospodje, saj je še več govornikov vpisanih. (Kirchmayer: Meni se zdi, da boš še celo kopo bral!) Da, čimbolj ti vpiješ, tem več berem jaz. (Živahnost.) Oblasti priznavajo to v vseh inštancah, in če se potem domače prebivalstvo, ki ne ve, kaj se tu godi, narodno probuja, so ljudje „hujskači“, ki „motijo mir v deželi“ in se jih na povelje celovškega župana dr. Metnitsa goni v zapor, če zahtevajo vozni listek na celovškem kolodvoru v svojem slovenskem maternem jeziku. (Čujte, čujte! — Kirchmayer: O tej prežvekanji stvari smo obravnavali že štiri dni!) Zato pa danes zadevo samo omenjam, ker če bi o tem hotel govoriti, bi potreboval ves čas, ki je odmerjen za rešitev državnega proračuna (veselost) in bi morali zaradi tega čas podaljšati in bi bile naše počitnice prikrajšane. (Konec prihodnjic.)

Družba sv. Mohorja.

Do dne 16. rožnika 1910 štela je Družba sv. Mohorja to-le število udov:

	dosmrtnih,	letnih,	vkup	udov,
naškokofija goriška	159	9971	10130	
škofija krška	196	6175	6371	
„ lavantinska	478	26226	26699	
„ ljubljanska	792	32036	32828	
„ tržaško-koprska	78	4511	4589	
„ poreška	9	166	175	
„ krška	—	70	70	
„ senjska	8	158	166	
„ dalmatinska	3	51	54	
naškokofija zagrebška	23	422	445	
škofija djakovska	—	62	62	
bosenske škofije	8	154	162	
škofije somboteljske in ogrske	2	181	183	
škofija sekavska	37	404	441	
naškokofija videmska	12	325	337	
po raznih krajih Avstrije	16	136	152	
po ostali Evropi	2	158	160	
v Ameriki	24	2394	2418	
v Afriki	9	158	167	
v Aziji	1	6	7	

Vkup je torej 1852 83764 85616 udov.

V tem številu pa še niso vse župnije, kajti do danes še nismo dočakali udov iz treh koroških župnij, iz ene kranjske in ene štajerske župnije, katerih skupno število je znašalo lani nad 250. Ker se nadjamo, da pricaplajo kmalu tudi ti obotavljajči, bomo koncem tega meseca imeli vkup blizu 86.000 udov. Pa tudi brez njih smo letos že prekoračili dosedanje najvišje število udov. Novih dosmrtnih članov je prirastlo 86, proti lanskemu številu jih je torej letos za 70 več. Na novo vpisalo se je 6411 članov. Kdor se do konca rožnika ne oglasi, ne more zahtevati od nas vseh letošnjih knjig.

Rojaki, spominjajte se podljubelskega „Delavskega doma“.

Nekaj u preudarek!

Resnica mora na dan — če je tudi pikra in rezka. Kjer se gre za občni blagor in udobnosti našega ljudstva, tam mora pasti vsaka zavesti in z odprtim vezirjem se moramo bojevati, — četudi stojijo v tem boju nam nasproti celo naši prijatelji in rodoljubi. Odkrita beseda — resna volja in jasno čelo — bodi znak našemu delu!

Novi goriški list „Novi Čas“ je prijavil dne 20. vel. travna nek članek z naslovom: „S plesi proč“, — iz katerega hočemo povzeti nekaj misli, ki naj jih preudarijo naša izobraževalna društva, občine in njihovi voditelji, posebno še tisti in tista, ki mislijo reševati narod, vero in ljudstvo s plesi in pijačo.

Ta rana se mora zaceliti, ako hočemo imeti v naših društvih srečo, sadonosno in uspešno življenje. Na Koroškem so ravno plesi rakrana narodnemu življenju. Kaj so plesi in kakšne posledice imajo v narodnem in verskem življenju, o tem pisati bi bilo odveč!

Naj kdo ugovarja, da plesi niso tako slabi, kakor se slikajo! Res je, ne vsak ples je docela slab in tudi ne vsak, ki hodi na ples, že izgubi narodnost in vero, toda kdor pozna plese na deželi in jih je tudi videl in vse to, kar se godi pred, pri in po plesu, ta pač ne bode mogel javnih plesov javno zagovarjati.

Ti plesi so ravno našim nasprotnikom najboljše sredstvo, na videz nedolžno in brezbarvno, s katerim si hočejo osvojiti naše ljudstvo. Te niti so jako tanke in fino napeljene.

Nasprotniku je vse eno, kako doseže svoj namen! V tem je podoben judu ali židu. Njemu tudi nič ni mar, če pri tem drugi izgubijo svoje premoženje, zdravje, svojo vero in narodnost, nedolžnost in tudi svojo dušo. Ravno to sredstvo nasprotnikov je najbolj zapeljivo, posebno tam, kjer so nekako čudni predsodki o plesih.

Nasprotniki so uvideli, kje da naj iščejo srca našega ljudstva. Tisti nedolžni plesi so ravno veliko naših ljudi pogubili. Tukaj sta se fant in dekle nasrkala tiste strupene razburjenosti in pijače, in proč je narodnost in vera, značaj in mladinsko navdušenje! Na plesiščih pač se ne kujejo značaji, ampak tukaj je ognjišče brez značajne mlačnosti!

Kar pravi „Novi Čas“ o liberalnih krčmarjih na Goriškem, ki prirejajo plese, to velja tu pa tam tudi našim krčmarjem na Koroškem, ki so mogoče celo narodni, večinoma pa so nasprotniki in nemčurji!

Tam stoji: „Krčmarji, ki prirejajo plese, da si žepo napolnijo s kronicami, so »kakor trotje v panju«, ki nič ne delajo, pa vendar dobro žive! Neumni ljudje jim prinašajo denar, ki prihajajo na ples, oštir pa se zadovoljno smeje in šteje svetle kronice.“

Ravno isto velja tudi društvom, ki prirejajo plese. Vsaj je tudi mogoče na drug, bolj pošten način pomagati krčmarju, da poravnava svoje finance, ter dobi svoj zaslužek. Izključeno pa je, da bi kako naše društvo hotelo reševati svoje in krčmarjeve finance s plesi! Li ne pomislijo, da se sicer pri plesu mogoče dobijo nekatere kronice, zraven pa ugonablajo ali celo izgubijo sto in sto duš!

„Kdor plese prireja ali pusti prirejati, ta podpira zapravljivost v občini, ta goni ljudstvo na beraško palico.“

Zatorej občine, ki dovoljujete toliko in toliko plesov, vedite, da ste same krive, ako propada kmet in delavec!

Toliko u preudarek! Zatorej, katoliška slovenska društva, pozor! — Slovenske občine, ginite se! — Ne bodite si sami sebi grobokopi narodne smrti in verskega življenja, temveč oživljajoče solnce narodnega življenja. Mladina, ne ples ne pijača te ne bosta rešila, ampak značajnost, pošteno življenje in varčnost. Ne pohajaj plesnih dvoran, kjer te čakajo kali verske in narodne smrti, kali pa tudi tvoje zgodne smrti, ampak hiti raje ven v naravo, izobrazuj se, občuduj lepoto, ki te obdaja vsepovsod, ter združuj se v dosego vsega dobrega in plemenitega.

Sklepam z izvajanji člankarja v omenjenem listu, ter kličem:

„Zato boj plesu, temu ostudnemu vampirju na našem narodnem in verskem životu!“

Darovi.

Za podljubelski „Delavski dom“:

491. Jurij Šenk, Jezersko	K 4.—
492. Nabiralnik v št. Stefanu pri Velikovu	„ 3.—
493—494. Nabiralnik v del. društvu v Celovcu	„ 10.—
495. Nabiralnika pri g. Kušarju v Celovcu	„ 6.—
496. Val. Majar, Sv. Lucija, Istra	„ 5.—

Koroške novice.

Pripravljajte se povsod za manifestacije 10. julija. Že sedaj nabirajte člane za svojo podružnico „Slovenske Straže“!

Mašniško posvečevanje bo letos dne 14. julija v stolnici v Celovcu (subdiakoniat dne 10. julija — in diakonat 12. julija).

Marijanišče. Učenci, ki delajo sprejemni izpit za gimnazijo že 4. ali 5. julija t. l., naj pošljejo svoje prošnje za sprejem v kn. šk. Marijanišče že do 2. julija kn. šk. ordinarijatu. Lahko jih tudi na dan izpita osebno izročé ravnateljstvu Marijanišča. — Tisti, ki nameravajo napraviti sprejemni izpit šele meseca septembra, naj pošljejo svoje prošnje za sprejem v Marijanišče vsaj do 10. julija s pripombo, da bodo napravili šele meseca septembra sprejemni izpit.

Velečastito duhovščino opozarjamo na oglasilo: „Hospic pri sv. Duhu“ v današnji številki.

Romanje na sv. Višarje in vojaštvo. Vojaško poveljstvo v Beljaku si vendar usojamo prav vljudno, a tudi prav resno vprašati, ali smatra za modro — sicer je Avstrija rojstna dežela vse „visoke modrosti“, da pošilja soldatesko na sv. Višarje ravno ob dnevih, ko je gori polno romarjev, kakor na pr. 19. in 20. junija. 19. juni je bil sicer nedelja, a mogočniki v Avstriji nedelje tako več ne poznajo in preganjajo tudi ob teh dneh vojaštvo po gorah kakor pastir svoje koze. Dovoljujemo pa si, kot davkoplačevalci tudi prav resno vprašati, ali plačujemo za vojaštvo nezno bremena zato, da ti sirovi nemški miheljni celo na božjih potih pohujšujejo naše ženstvo in mladino z najumazanejšimi opazkami? Sicer so deloma dobili dovolj krepke odgovore. Ravno pred poročevalcem je odgovorilo neznano kmetsko dekle nekemu sirovežu na vprašanje: „Micka, ali si hodila Marijo za moža prosit?“ prav pošteno: „Morda za moža, a za takega falota ne, kakor si ti!“ Prav tako! Skoro najhujši so bili razni podčastniki. Merodajne osebe opozarjamo na to še enkrat prav resno!

Liberalcem ne da miru. Liberalci ne morejo preboleti svoje blamaže na občnem zboru političnega društva. Zato je po preteku dveh mesecev neki dopisnik skušal znova v „Slov. Narodu“ zrezati sebe in svoje tovariše. Ker pa koroški liberalci drugače sploh ne zna odgovarjati nego da napada osebno, zato se je tudi to pot lotil g. dr. Brejca in — njegove pisarne. V celem članku bereš samo in samo dr. Gosak in dr. Gosak in dr. Brejc in zopet dr. Brejc. Menda pa si vendar g. dr. Gosak ne domišljuje, da je kakšen „rival“ dr. Brejcu na političnem polju! Gg. duhovnike bo najbolj veselilo častno pričevalo „Naroda“, da je bilo na občnem zboru več kot dve tretjini duhovnikov. Žal, da sploh nimamo res toliko slovenskih gg. duhovnikov na Koroškem! Na občnem zboru je bilo nad 300 ljudi, vseh slovenskih duhovnikov na Koroškem je pa le krog 100. Značilno za „Narodovega“ dopisnika je, da spravlja v polemiko pisarno g. dr. Brejca, ker jo je „Mir“ enkrat z ozirom na napade v „Freie Stimmen“ moral omeniti. Značilno!

Lepa c. kr. direkcija! (Živinski vozovi za slovenske romarje.) Res lepo ravnateljstvo, očetovsko skrbno za slovensko ljudstvo, ravnateljstvo, da nič takega na svetu! Katero? C. kr. ravnateljstvo državnih železnic v Beljaku. Višarskim romarjem iz Skočidola, Strmca, Marije na Zili, Skofič, Logevasi in Kostanj je poslalo to vzorno ravnateljstvo 20. junija v Žabnice tri živinske vozove! In kakšni so bili! Vse umazano v njih, da se skoro usesti ni moglo na tiste klopi, tla podelana huje kakor v kakem hlevu. Zunaj je bil lep nemški napis: „Für Pferde untauglich!“ A za slovenske romarje so že dobri! Saj se ta uboga para zastonj vozi, ne da pa v dveh dneh državi zaslužiti okoli 1000

Zagrebška tovarna tvrdke Henrik Francka sinovi,

v vsakem oziru novodobno urejena,

izdeluje svoje proizvode izključno le iz najboljših sirovin.

V Vaš prid bode, bodete li pri nakupovanju dajali prednost temu izvrstnemu proizvodu

pravemu :Franckovem: kavnem pridotku z mlinčkom,

iz zagrebške tovarne.

Tovarniška znamka

kron! In saj to niso davkoplačevalci! Davkoplačevalci so laški polentariji, ki jih naše državne železnice vozijo s tako ljubeznijo v najlepših vozovih iz Pontablja na Češko ali še dalje! Še na rokah bi jih zanesli na njihov cilj! V vsakem hotelu tretje vrste imajo celo na straniščih kake cape, da se deska obriše, mi smo si morali v vozovih (živinskih seveda, ker ti so za slovenske romarje edino primerni, za vojaštvo, ki je bilo na sv. Višarjah na vajah, so stali na žabniški postaji najlepši vozovi!) brisati sedeže z lastnimi robci in drug drugemu snažiti obleko. Navrh so bili še uslužbenci, posebno vlakovodja, naravnost odurni z nami. Ko smo zahtevali, naj se odpre II. razred, so se nam škodoželjno smejali. Tako so vozili I. in II. razrede lepo prazne, na sprehod menda v tolažbo pobožnim avstrijskim deželanom, češ, tudi v Avstriji, celo v beljaškem ravnateljskem ozemlju, imamo vagone I. in II. razreda. Le lepo potolaženi bodite! Tako so se morali tudi štirje duhovniki peljati v nesnagi živinskih voz! A direkcija je vendar vedela, da se vračamo v pondeljek! O skrbna c. kr. direkcija! Seveda so bila odprta na teh lepih vozovih obojna vrata in vsa okna, zapreti se niti niso dala. Mi pa smo prišli vsi razgreti z gore in smo sedeli v tem prepihu. O srečni Avstrijci, kako očetovsko skrbe za vas vaše direkcije! O, poskrbeli bomo tudi mi za beljaško direkcijo! Gospodje v Beljaku naj le še izzivalno pošiljajo slovenskim romarjem kravje vozove in se še lepo smejejo! Najbolje se smeje tisti, ki se smeje zadnji! Capito, gospodje pri slavnem c. kr. ravnateljstvu v Beljaku?

Pri sprejemnih izpitih za c. kr. gimnazijo v Celovcu, ki se vrše dne 4. in 5. julija, oziroma 9. septembra t. l., se bode izpraševalo le: 1. iz veronauka (in sicer tedaj, če je v spričevalu iz veronauka nižji red kot „dobro“); 2. iz nemščine, 3. iz računstva. — Zahteva pa se iz veronauka: znanje srednjega katekizma z zgledi iz Zgodb sv. pisma pri poglavitnejših naukih. Iz nemščine: izurjenost v branju in pisanju nemščine tako z nemškimi kakor z latinskimi črkami; znanje oblikoslovja (posebno točno znanje govornih razpolov; sklanjatve samostalnikov, pridevnikov, zaimkov in glagolov, pri glagolih natančno poznanje in tvorenje časov, naklonov in dob); spretnost v analizi prostega stavka; prenašanje stavkov iz tvorne v trpno dobo in narobe; ter slednjič pravopisje nemškega jezika ali diktando. Iz računstva: znanje seštevanja, odštevanja, množenja in delitve celih in decimalnih števil. Iz nemščine in računstva se zahteva pismeni in ustmeni izpit, iz veronauka pa samo ustmeni. Kdor dovrši pismeni izpit „prav dobro“, temu se spregleda ustmeni izpit.

Ustrelil se je v Celovcu 20. t. m. ob 6. uri zjutraj s puško korporal pri 17. pešpolku J. Detela, rojen v Gradcu. Puško je nastavil na spodnjo čeljust in sprožil. Krogla je prodrla celo glavo in strop. Prejšnjo noč je bil še pri „Südmarkfeier“ na Križni gori. Zapustil je baje pismo, v katerem se pritožuje čez svojega stotnika. Vojaška oblast bo seveda po stari navadi vse utajila!

Celovška okolica. (Denarja potrebno) mora biti celovško mesto. Meščanski in deželni davki ne dosegajo, spravili so se nad kmete, ki jim vozijo mleko ter jih začeli tako čudovito kaznovati, da k temu ne moremo več molčati. Sestavil se je „komisijon“, obstoječ iz dveh policajev in nekega čisto mladega dohtarja. Vsaki kmetici se odvzame nekaj mleka in se dene v posodah, zaznamovanih z imeni dotične prodajalke v hram; če se potem pri skisanem mleku pokaže kaj vode, „konštatarajo“, da je bilo mleko že poprej spačeno z vodo! Gospod Metnitz, vaš dohtar pa zna! Kje na svetu se dobi skisano mleko brez vode, zlasti če se pred skisanjem večkrat preljuje. Zato pa so bili kaznovani zadnje tedne domalega vsi kmetijski prodajalci mleka, med njimi poštene žene in gospodarji, ki z največjim ogorčenjem odvrčajo sumničenje goljufivega prodajanja; kaj takega jim njih krščanska vest ne pripušča. Vem za slučaj, da je bil kaznovan kmet, ki vozi mleko že nad 30 let v mesto, ne da bi se bila katerokrat pritožila kakšna stranka; sedaj pa mora dotični plačati 20 kron kazni, oziroma sedeti 48 ur v kajhi, ker se je na kislem mleku pokazala voda. Govori se tudi, da morajo obtoženci plačati nagrado dotični komisiji. Gospod Metnitz, sedaj naj so deželnozbornske volitve iz splošne ljudske skupine, od okoliških kmetov ne dobite dvajset glasov! Dobro pa je vsekakor, da zveste, kako vas „hvalijo“ vaši volilci.

Št. Peter pri Celovcu. (Gostilno „Peterhof“) v Št. Petru pri Celovcu je prevzel 1. t. m. naš rojak Valentin Pavlič. Bival je prej v Hodišah in je bil od vseh spoštovan, ker je bil znan kot vrl narodnjak, ki je kljub napadom od

strani nasprotnikov vedno stal trdno kot zvest sin slovenske matere in kot tak tudi nikdar ni pozabil svojih dolžnosti. Ker je bil pri vseh tako priljubljen, so se Hodišani od njega tudi težko ločili.

Velikovec. Naši tamburaši napravijo dne 29. junija, na praznik sv. Petra in Pavla, popoldne ob 3. uri izlet v prijazni Št. Peter in bodo tam v lepih prostorih Sterschejeve gostilne pokazali, kako znajo svirati. Ker se pridruži tudi šentpetersko glasbeno društvo, upamo, da se bomo prav dobro imeli, in pričakujemo obilnega obiska!

Velikovec. Podružnico „Slovenske Straže“ bomo ustanovili tukaj dne 10. julija. Že danes opozarjamo Slovence na to, da se udeležijo ustanovnega shoda v najobilnejšem številu. Natančneje pišemo v prihodnji številki.

Medgorje. (Veselica.) V nedeljo, dne 12. t. m., je bil prav lep dan, ki bo ostal v Medgorjah v lepem spominu. Dekleta iz Marijine družbe so igrala žaloigro „Ljudmila“, za katero jih je izvežbala vodnica sestra Amalija Lužnik. Ista je bila kot čarovnica Grozdana mila in ob enem strašna. Tudi tri nune in samostanska potovka s košem na glavi ste se prav obnesli. Enako Vanda in Slavica ste jo dobro pogodili, kakor je splošna sodba. „Zvezin“ tajnik je narisal potrebo izobrazbe in delovanje Ciril-Methodove družbe za Koroško in potrebo lastnega šolskega društva za to deželo, oziroma ustanovljanje njegovih podružnic. Ob sklepu je žel govornik zaslužen pohvalo za svoj govor. Proti koncu so uprizorili štirje fantje vojaško šaloigro „V ječi“ z zadovoljnim uspehom. Vmes so pevci iz Grabštanja lepo prepevali. Kot gostje so Marijino društvo počastili č. gg. župnika iz Grabštanja in Radiš, deputacija društva „Edinost“ v Št. Tomažu in iz Radiš. Vseh udeležencev, veliko „iz podna“, je bilo okoli 130. — Nabralo se je kot vstopnine znesek 28 kron 38 vin. v dobrodelen namen. Če Bog da, bo v Medgorjah letos še ena večja taka veselica.

Iz Bekštanja. (Naš „fajerber“) postaja vedno bolj napreden. Njegova naprednost pa obstoji v tem, da se vedno bolj ogiblje cerkve. Tako se letos ni udeležil več procesije na sv. Rešnjega Telesa. Nekaterim boljšim „šaržom“ je to menda „pregmajn“. Sicer pa ni bila zaraditega procesija nič manj lepa, nam vsaj nemškega povelja ni bilo treba poslušati. Gotovi šarži raje agitirajo za „Štajerca“, tega smrdljivega lažnivca, nego za cerkvene slovesnosti.

Iz Zile. (Nove vrste davek.) Potovaje po Zilski dolini oddahnil sem se tudi v Čajni, kjer je prav lep in prijeten kraj. Vrček piva pa so mi zaračunali s 24 vinarji, kar se mi ni pripetilo ne v Rožu in ne po ostali Zilski dolini, pa tudi v Beljaku ne. Na vprašanje, kako da je ravno tu izjema, odgovori mi gostir, da je gosp. Šimon Mihor napravil ta predlog, po katerem se morajo vsi tamošnji gostirji ravnati. No, sem si mislil, kar je davka na pivo premalo, tukaj kar gostirji sami diktirajo davek, ubogo ljudstvo pa plačuj. Povišanje cene piva zadene najbolj ubogo ljudstvo, ker je to plača, ki se je ono največ poslužuje. G. Mihor pa je menda deželni poslanec, ki zastopa ubogo ljudstvo na kmetih.

Beljak. (Železniški uradniki.) Peljal sem se nedavno iz Beljaka v Zilsko dolino. Vstopil sem na velikem kolodvoru, zahteval sem karto slovensko; uradniku kraj morda res ni bil znan; vprašal me je zato v lepi slovenščini: „Kaj je to?“ Povem mu natanko, kje je tisti kraj in dobim potem tudi karto. Drugokrat pa vstopim na manjšem (državnem) kolodvoru in se hočem peljati v ravno tisti kraj. Zahtevam slovensko; „Was ist das...?“ zasika frajlica. Na to povem ji še enkrat in tudi, da mora sama to vedeti, ker je postaja tudi na slovenskem voznem redu, ki ga je izdala železniška direkcija. „Wir brauchen das nicht zu kennen!“ (?) je bil na to točen odgovor. Taki so. Takim uradnikom moramo mi grebenčke ali jezike porezati; in sicer dosledno: S pritožbo v knjigo, in če bi to nič ne izdalo, s pritožbo na ravnateljstvo. Če nekateri znajo biti bolj pravični, zakaj drugi ne? In zakaj naj Slovenci že od vsakega nastavljenca, ki včasih morda še čisto suh ni, požiramo take krivice? To je vendar že prenemno; godi se to v dobi, ko se tako naglašajo in poudarjajo človeške pravice. Smo vendar Slovenci menda tudi ljudje! Seveda taki ne in nočemo biti, kakoršni so naši zagrizeni nasprotniki.

Borovlje. Zadnji pondeljek so obhajali na Dobravi god mesarja Antoniča. Pri tej priliki se je zopet potrudil „Edelweis“, da mu je zapel nekaj „ganljivih in čarobnih“ pesmic, glasovi so bili, kakor da bi imeli vsi krofe z maslom namazane, da, da: „das deutsche Lied“ na Dobravi pa Slanšek! Gosp. Heriker se je odkašljaval in častital slavljenca. Morda je imel suho grlo?

Kaj? Sedaj samo še vprašamo, kako dolgo bode imela občina tega nepotrebnega policaja, morda zato, da goji nemškutarstvo? Ali ni en stražnik dovolj? Še eden nima kaj opraviti!

Borovlje. (Konsum.) Minolo nedeljo se je zopet vršil občni zbor tukajšnjega konsumnega društva. Udeležba je bila zopet kakor zadnjič velika, saj se je šlo v prvi vrsti za volitev novega odbora, posebno ker se je govorilo, da bi radi dobili Nemci tudi konsum v svojo pest in ker je bilo ljudstvo še razburjeno od zadnjih občinskih volitev. Zato ni zaupala ena stranka drugi. Volitev se je vršila mirno; bil je vsak klican kakor pri drugih volitvah, samo nekateri so čutili potrebo pri oddaji listka malo zahajlati. Izvoljeni so v načelstvo: Mišic Peter, načelnik; Neutzler Avgust, namestnik načelnika; Turk Mihael, blagajnik; Hribnik Martin, blagajnikov namestnik; Štamer Karol, kontrolor; Čemer Pavel, kontrolorjev namestnik. Nadzorstvo: Antonič Pavel, Borovnik Ludovik, Fric Janez, Manko Jožef, Partl Rok, Singer Jan. Helfar na Strugi, Singer Peter, Stangl Anton in Sturm Jožef. Od volilnega odbora sestavljena lista ni bila cela izvoljena, ker so se namesto Nemecev izvolili drugi, in so Nemci potem ostali za kakih 150 glasov v manjšini. Vse glasove 351 je dobil naš kmet Helfar, brat g. župnika Singerja. (Razprto tiskani so Slovenci, drugi socialdemokrati.) Sprejel se je tudi predlog g. M. Turka, naj se firma registrira tudi v slovenskem jeziku in pravila napravijo dvojezična. Tukaj je čutil neki bivši nemškutarski župan potrebo, očitati gosp. predlagatelju, da hoče v konsum zavleči politiko in „nationale Sachen“, a se je pošteno spekel. G. Turk ga je lepo zavrnil, in predlog je bil, kakor rečeno, sprejet in sicer z burnim pritrjevanjem in — soglasno.

Slov. Plajberg. Podpisani sem bil 7. VII. 1905 za rok treh let, t. j. za čas od 7. VII. 1905 do 7. VII. 1908 izvoljen županom občine Slov. Plajberg. Nek dopisnik v zadnjem „Štajercu“ od dne 19. t. m. trdi, da sem svoja pota, ki sem jih med tem časom moral narediti kot župan za občino, gotovo zaračunal. S tem izjavljam, da plačam tistemu, ki dokaže, da sem kot župan v zgoraj navedenem času, za katerega sem bil izvoljen, občini zaračunal le en vinar za kak pot, ki sem ga moral narediti po županskih opravkih, takoj 1000 kron. Hinavci, lažnivci, ki te vesti trosite med svet, na dan! Brez truda si zaslužite K 1000. *Matevž Užnik p. d. Frčnik.*

Slov. Plajberg. V zadnjem „Štajercu“ z dne 19. t. m., št. 25, jadikujejo in žalujejo tukajšnji nemčurji po svojih sigurnih mandatih, katere so pri volitvah v občinski zastop dne 28. X. 1908, videč zmago na strani slovenske stranke v III. in II. razredu, iz same jezice in nespametne politike vrgli proč ter so v I. razredu volili same našince, misleč, da nam s tem kljubujejo. Takrat so bili v svoji razburjenosti trdnega prepričanja, da bodo volitve ovržene. In res, vložili so priziv zoper volitveno ravnanje. Reveži! Pa kakšne vzroke so v istem navedli v svoji onemoglosti. Kake budalosti! V prizivu so hoteli z lažjo deželno vlado prepričati, da je občinsko predstojništvo dalo dostaviti „nazadnjaškimi“ (slovenskim) volilcem po občinskem tajniku glasovnice, katerih pa „napredni“ volilci niti na zahtevo v občinskem uradu niso dobili. — K temu ni treba drugega pripomniti, da je ta trditev gotovo zlagana, kakor gotovo bi, če bi to bilo res, bila vlada samo vsled tega razveljavila volitve. Naravnost smešen je naslednji vzrok tega duhovitega priziva: N. N. pride izven naše občine osebno na volišče ter stopi k „naprednemu“ (reci nemškutarskemu) volilcu z vprašanjem, katere kandidate ima „napredna“ stranka postavljene, rekoč, on bo tudi z naprednjaki volil, a je volil nazadnje kljub temu le z „nazadnjaki“ (Slovenci). Nadalje: Občinski tajnik je kot uradna oseba agitiral za „nazadnjaško“ stranko in je enemu volilcu izročil celo že z „nazadnjaškimi“ kandidati popisano glasovnico. O ti per mej kokoš! Občinski tajnik pač ni taka prismoda, da ne bi vedel, kako ima ukreniti, da sme nastopiti kot agitator. — Tako so ti prizivi — kakor je „Mir“ že svoj čas poročal — požrli skoraj da 2 leti časa in je res med tem časom stari župan rad ali nerad županil brez izvolitve. Meseca majnika pa je deželna vlada na začudenje naših narodnih odpadnikov potrdila dne 28. X. 1908 izvoljeni občinski odbor, kateri je radi otročje politike nasprotnikov po celi črti slovenski. Dne 2. t. m. je ta občinski odbor izvolil novo občinsko predstojništvo. In zdaj, ko so nasprotniki spoznali svojo neumno politiko, se jočejo po izgubljenih svojih štirih mandatih. Da bi bila naša stranka na tem mestu, bi molčala radi take svoje budalosti kot grob, a ne po časnikih v zasmeh nasprotnikov svoje neumnosti objokavala. Dopisnik v „Štajercu“ pravi, da so v novem občinskem odboru sami „kajžlarji“. Tu

se je razgreta glavica zmotila, kajti „kajžlarji“ so v odboru po naših razmerah samo štirje. Gotovo pa je za kmeta bolje, če je v občinskem zastopu namesto bogatega nemškutarskega veleposestnika ali pa gostilničarja „kajžlar“, kateri kmečke težnje razume. Občina Slov. Plajberg je samo leta 1906. in 1907. pobirala občinske doklade čez 100%. Temu pa so bili vzrok izredno veliki izdatki, ki jih je slovenski župan pred tremi leti prevzel od nemškutarskega občinskega zastopa. Leta 1908. so se pobirale 52%, leta 1909. pa 65% občinske doklade. Nemškutarski občinski zastop je pobiral celo takrat višje občinske doklade, ko je unija svinčenih rudnikov plačevala v tukajšnji občini čez K 700. In kdo pa je napravil občini K 1800 dolga in to takrat, ko je še unija plačevala veliko svoto občinskih doklad v občini? Zdaj mora ubogi kmet plačevati tisti dolg, ki se je naredil v korist unije, kajti takrat so se predpisavale nasproti izdatkom gotovo prenizke doklade. Ali bi ne bilo bolje, da bi imela to pot, ko je še unija bila davkoplačevalka, občina namesto primanjkljajev prebitke? Hinavski dopisnik, o tem pa molčiš! Dopisnik tudi nekaj blebeče o modrosti in izobraženosti (!) pd. Plesnovca v Ljubelju. No, s tem menda hočeš samo Plesnovca malo „vleči“? In prigovarjaš Deutschpetru, naj on več ne daje ljudstvu nobenih nasvetov. — Dobro! A kaj pa je takrat, ko pridejo namesto k tebi po nasvete k občinskemu tajniku; če ga pridejo nadlegovat z raznim privatnim ali takim delom, ki ga tajnik ni dolžan opraviti. Naj tajnik potemtakem tega tudi ne stori več, delaj to ti dopisnik in tvoj — diktator. Ljudstvo je že davno prišlo do spoznanja, da je bolje, ako ni treba nositi klobuka pod pazduho, ko pride pred vrata občinskega urada, da je pametneje, da občina dolg plačuje kot pa dela ter pri tem občinskega davka ne zviša oziroma še celo zniža. Ljudstvo ni tako neumno, da ne bi vedelo, da se mora pri občini gospodariti varčljivo, našim razmeram enako in ne na primer stotake metati k železnicam. — In cigani, ali ni bolje, če nas manj ko mogoče nadlegujejo? Zakaj so drgo še podpirati, kakor je to baje bilo prej, ko je gospodaril „napredni“ občinski zastop. In kako je bilo prej, ko je županoval gostilničar? Zgodilo se je čisto, da so morali občani hoditi po večkrat radi ene stvari k občinskemu uradu, ker ni bilo doma župana, — ki je ob enem opravljal občinsko tajništvo — drugič je bil po cele dni „bolan“, včasih je morala stranka, ki je došla ob predpisani uri k županstvu, po cele ure čakati — v gostilni in se ga je „nacukala“, da je postala nezmožna, tisto pot svoje opravke v občinskem uradu rešiti. — Naš občinski tajnik pa ima predpisane uradne ure, katere tudi po možnosti drži. Dopisnik, povej občanom tvoje firme, naj se držijo uradnih ur in ne bo treba nikomur dvakrat hoditi k županstvu radi ene in iste stvari! Vrhutega pa tajnik, ako le mogoče, tudi izven uradnih ur vsakomur ustrezno, čeravno tega ni dolžan in ni zato tukaj, da bi ga izven uradnih ur še celo s privatnimi reči nadlegovali, kakor to delajo menda posebno nemškutarji. Vprašamo, ali je tajnik morda dolžan, izven uradnih ur hoditi v pisarno in opravljati privatne reči nemškutarjev? Ubogi dopisunček! Niti toliko razsodnosti nimaš s svojim pomagajem vred, da bi vedel, da sedanji župan in prvi občinski svetovalec nista po krvi sorodnika. Praviš, da je prvi drugemu stric. Župan je ženi podžupana stric; a župan in podžupan sta samo vsled tega v „žlahti“, ker sta oba — sina Adamova.

Možica. Čudno slavnost smo imeli 20. t. m. v Možici! Protestantovski ogenj so kurili v čast solnčnega obrata! Sicer je že to čudno, ako bi protestantje med katoličani tak ogenj kurili. Sramota pa je, da so katoličani to storili. — Katoliški cerkvi pljuvate nevedoma v obraz, ko tak ogenj kurite. — Slovenci pa se norčujejo iz lastne matere, da pomagajo iz slovenskih gozdov kuriti poganski ogenj. — Sonnwendfeier je poganska slavnost! Smo v Možici že pogani?

Gospodarske stvari.

Čebelarstvo

ni nikjer v Avstriji tako zanemarjeno kot pri nas, akoravno imamo najboljše čebelno plemo.

Pridobivanje medu vrši se na tako zastarel način, da se dober pridelek pokvari in vsled tega po sramotno nizkih cenah oddaja. Da se temu odpomore, ustanovila se je v Ilirski Bistrici na

Notranjskem čebelarstva zadruga, ki je prevzela nalogo, vosek, med in čebele svojih članov razpečavati. Razposojevala bo tudi onim svojim članom, ki čebelarijo na rojitev, posebne vrste panjev, vsled česar ji bo mogoče za pridelke v takih panjih boljše cene plačevati. Pomagano bo zlasti onim čebelarjem, ki se poslužujejo preprostih panjev, ne da bi bili primorani učiti se novodobnega čebelarstva. Razen tega imela bo zadruga v zalogi vse potrebščine za napredno čebelarstvo.

Dosedaj je pristopilo 170 članov, kar pa nikakor ne zadostuje, da bi začela poslovati v onem obsegu, kot si so ga ustanovitelji začrtali.

Naše čebelarje pozivljamo, da pristopijo k zadrugi v čim večjem številu, ker le od tega je odvisno, da se zamore zadruga plodonosno razviti. Sprejemljejo se ne le člani iz Kranjskega, temveč iz cele Avstrije in Ogrskega. Delež znaša 10 kron in se more plačevati v obrokih. Prvi obrok je 2 kroni. Ko zadrugnik izstopi, dobi povrnjen cel vplačan delež.

Pravila dobi vsakdo brezplačno pri „Čebelarstvu“ zadrugi v Ilirski Bistrici.

Vsi na mladeniški shod

dne 3. julija na hrib sv. Heme in Rozalije nad Globasnico!

Slovenski mladeniči in moške!

dvignite se in hitite 3. julija v Globasnico.

Slovenska krščanska socialna „Zveza“ priredi ta dan mladeniški shod

za Podjuno! — Cela naša meja gori!

Treba je gasiti! — Treba je, da zberemo našo vrlo krščansko in narodno mladino v lepi zavedni Globasnici! Pokažimo svojim očetom in materam, da narodna in krščanska zastava tudi v naših mladeniških rokah plapolata visoko in ponosno nad našo Podjuno! — Mladeniški shod v Globasnici naj pokaže, da je podjunska mladina v našem slovenskem krščanskem taboru. Mladeniči, Vi naš zlati up, dvignite se! V Globasnici si bomo začrtali novo pot za bodočnost! Zato bodo pa tudi govori razvili poseben načrt za našo mladeniško organizacijo.

Spored je:

1. Ob 9. uri: Maša s primerno pridigo.
2. Po maši shod pod milim nebom z govori: „Slovenska Straža“, mladeniška organizacija in telovadba.

Društveno gibanje.

Požarna bramba v Štebnu pod Valžbergom priredi svoj občini zbor dne 26. t. m. v Globasnici pri Šoštarju ob pol 4. uri popoldne z navadnim sporedom. Navrh se uprizori šaljiva burka „Zamorec“ brez vstopnine. Ker so požarne brambe dandanes res pomembne, prosimo obilne udeležbe odbor.

Št. Tomaž. Kat. slov. izobraževalno društvo „Edinost“ v Št. Tomažu priredi na praznik sv. Petra in Pavla popoldne ob 3. uri mesečno zborovanje z igro „Zgubljeni sin“. Med odmori petje domačega zbora. Vstopnina za ude 20 vinarjev, za neude 30 vinarjev. K obilni udeležbi vabi domačine in sosede odbor.

Podravlje. Izobraževalno društvo „Sloga“ priredi v nedeljo, dne 3. julija, popolne po blagoslovu mesečno zborovanje pri Mežnarju v Skočidolu. Spored: Poučen govor, petje in pobiranje udnine.

Književnost.

Marijin otrok. Vodilo za ude Marijinih družb, drugi natis, priredil in založil P. Lavrencij Göppel, Ord. Cist. 1910. V natisek dovolila preč. kn. šk. ordinarijat v Ljubljani in vlč. gosp. opat Fr. Gerard, Ord. Cist., v Zatičini. Tisk in vezava J. Krajec nasl. v Novem mestu. — Cena v usnje vezana knjižica z rdečo obrezo K 1.80, z zlato obrezo K 2.—, po pošti 10 vin. več. — Dobiva se naravnost pri založništvu v Zatičini (Kranjsko), v prodajalni Katol. tiskovnega društva (Ničman) v Ljubljani in po knjigarnah. Knjižica je gledé izvrstne vsebine, kakor tudi gledé priročne podolgovate oblike in lepe vezave vsega priporočila vredna.

Cerkvene vesti.

Pri birmi v Dobrlivasi 19. t. m. je bilo 527 birmancev, 267 dečkov in 260 deklic.

Dostavek. K zadnjemu poročilu o letošnjih novih sv. mašah imamo še dostaviti: Klerik iz tukajšnjega kapucinskega samostana gosp. Irenej Kobal bo daroval prvo sv. mašo v Celju v kapucinski cerkvi dne 17. julija 1910; pridigoval mu bo milostljivi gosp. opat Franc Ogradi v Celju.

Na Uršelski gori bo na dan sv. Petra in Pavla cerkveno opravilo, in sicer ob pol 10. uri. Vse prijatelje gorâ se vabi na ta dan na Uršelsko goro, odkoder je na vse strani krasen razgled.

Največja trgovina z oblačilnim blagom v Celovcu.

Zaradi poznejše oddaje trgovine redka prilika: Akoravno se je zadnji čas blago silno podražilo in se bo še veliko podražilo, prodajam od 10. februarja 1910 začeni blaga za več kot 250.000 kron pod tovarniško ceno. Za trgovce in krošnjarje, krojače in šivilje še poseben popust. Prosim za obilni obisk. Z odličnim spoštovanjem

Anton Renko, posestnik,
ogel Kramerjeve ulice in Novi trg v Celovcu.

Kaj je novega po svetu.

Pet različnih vrst narodnih kolkov v korist obmejnih Slovencev razpečava pisarna „Slovenske Straže“ v Ljubljani. Kolki: Slomšek, Einspieler, Slovensko dekle, Št. Ilj, Slovenska zemlja so po 2 vinarja, prekupovalcem, društvom 20 odstotkov popusta. Naj ta kolek takoj naroče naši somišljeniki, naša društva, posojilnice, župni uradi, županstva! Dne 10. julija povsod razpečavajte narodne kolke v korist obmejnim Slovincem in v ta namen kolke že sedaj naročajte, da se pisarni preveč dela naenkrat ne nakopiči. Na naročila brez denarja se ne more ozirati.

Najvarnejšo obrambo zoper nevarne poletne driske naj bi poznala vsaka mati, katere se boji za življenje svojega ljubljence. Pri hrani „Kufek“ se šteje motenje prebave med redkosti. „Kufek“ ima najvišjo hranilno vrednost in stori otroke zdrave, močne in odporne zoper mnoge otroče bolezni.

Pristaši, zaupniki, širite „Mir“!

Suarilo!

Schicht-ovo milo je pravo

samo z imenom

Schicht

in z znamko „Jelen“.

Hranilne vloge

se obrestujejo po 5%.
Izdaja hranilnih znamk.

Avstr. hranilno, kreditno in stavbeno društvo

reg. zadr. z omej. por.
Centrala Dunaj, VI., Theobaldgasse 4.

Državna
kontrola.

Domači hranilniki

se oddajajo brezplačno.

En poskus zadostuje

da se prepričate o neizogibni potrebnosti in dobrotljivosti.

Že 40 let se je izkazalo mešano vlačno mazilo, takozvano praško domače mazilo kot zanesljivo sredstvo za obvezo. To obvaruje rane, olajšuje vnetja in bolečine, hladi in pospešuje zaceljenje.

Razpošilja se vsak dan.

1 pušica 70 vin. Proti predplačilu K 3-10 se pošljejo štiri pušice, za K 7- pa 10 pušic poštine prosto na vsako postajo avstro-ogrsko monarhije.

Pozor na ime izdelka, izdelovalca, ceno in varstveno znamko. Pristno le po 70 vin.

Glavna zaloga
B. FRAGNER, c. in k. dvorni dobavitelj
lekarna „Pri črnem orlu“
Praga, Mala straná, vogal Nerudove ulice št. 203.
Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske.

Vabilo.

Hranilnica in posojilnica na Suhi priredi svoj

letni občni zbor

dne 29. junija 1910, ob 3. uri popoldne, v župnišču.

Dnevni red:

1. Poročilo o letnem računu.
2. Razdelitev čistega dobička.
3. Volitev odbornikov.
4. Slučajnosti.

Odbor.

Superfostat

mineralno in animalično, najbolj priznano, najbolj zanesljivo in najcenejše gnojilno sredstvo fosforove kisline

za vsako zemljo.

Vsebina strogo zajamčena. Zajamčen najhitrejši učinek, najboljši uspehi.

Za pomladansko obdelovanje neogibno potreben.

Dalje

amoniakove, kalijeve in solitarjeve superfostate

odpošiljajo vse

tovarne umetnih gnojil, trgovci, poljedelske zadruge in društva.

Pisarna: Praga, Prikopi 17.

Hišo naprodaj

ima Janez Wieser pd. Jožef na Št. Janžkih Rutah. Travnikov je blizu 9, njiv in gozda pa 21 oralov. Poslopje je še v dobrem stanu, voda pri hiši in svoj mlin. Kupcem daje pojasnila lastnik sam, pošta Svetnaves v Rožu na Koroškem.

Louske puške

vseh sestav, priznano delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporočila

Prva borovska orožnotovarniška družba

Peter Wernig,

družba z omejeno zavezo v Borovljah, Koroško.

Ceniki brezplačno in poštine prosto.

● Vsakourstne slamnike ●

priporoča gosp. trgovcem in slavnemu občinstvu

Franc Cerar

tovarna slamnikov v Stob-u, pošta Domžale.

Cene primerne, postrežba točna.

Na zahtevo cenik poštine prosto. Svoji k svojim.

Slatina z zelo dobro vodo, z gostilno s 5 sobami, kuhinjo, 3 kleti, goveji in živinski hlev, gumno in skedenj, gozd, njive in travniki, okoli 6 oralov, ob cesti in job železnici na Koroškem ležeče, se po ceni proda. Zadnja cena 18.500 K. Vknjiženih je 6000 K. Pojasnila daje **Nawratil v Lipnici** (Leibnitz).

Loterijske številke 18. junija 1910:

Trst 55 44 53 26 74

Linc 27 43 46 1 42

Slovenec Konrad Skaza

delavnica za vsa cerkvena dela

v St. Ulrich, Gröden (Tirolsko)

se najtopleje priporoča za vsa cerkvena dela. Velikanska zaloga sv. razpel. Novi zanimivi slovenski ceniki za stonj in franko. Postrežba solidna in hitra.

Hospic pri Sv. Duhu

ob divnem Bohinjskem jezeru (525 m) poleg cerkvice sv. Duha, ki ga je zgradilo „Kranjsko duhovsko podporno društvo“, združen s penzionatom, je najlepše

letovišče za duhovnike

ki iščejo odmora in okrepčila v svežem planinskem zraku. Sprejemajo se po možnosti tudi drugi gostje.

Popolna oskrba, zmerne cene: soba 2—3 K, hrana brez pijače 4 K na dan. 26 popolnoma opremljenih sob.

Hospic je oddaljen 7 km od železnične postaje Bistrica-Bohinjsko jezero na Kranjskem in nudi krasne izprehode v zaraščenih gozdih. Z verande krasen razgled po jezeru. Kopališče, vožnja po jezeru.

Izleti k Savici (1 in pol ure), na planine Triglav (9 ur), k Triglavskim jezerom (4—6 ur). Pošta trikrat na dan.

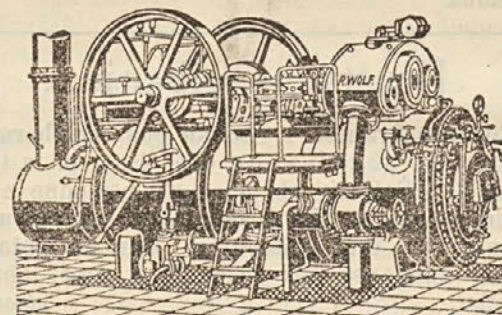
Neposredna bližina cerkvice sv. Duha nudi duhovnikom priliko vsak dan brati sv. mašo.

Oglase sprejema „Duhovniško podporno društvo v Ljubljani“.

Letovišče je za goste odprto takoj, vendar naj se reflektanti oglasijo pri društvu, da bo mogoče za posameznike določiti čas nastopa, ker je na razpolago, kakor rečeno, samo 26 sob. Sploh priporočamo, naj vsak, ki misli v letovišču ostati več dni, naznani svoj prihod preje pri „Duhovskem podpornem društvu v Ljubljani“, ker mu sicer ni mogoče zajamčiti prenočišča.

Linc 1909: Zlata kolajna; najvišje odlikovanje.

R. WOLF Magdeburg-Buckau.

Filialka Dunaj, Dunaj, III., Heumarkt št. 21.

Premakljivi in nepremakljivi polnoprni in patentovani

vročeparni lokomobili

z 10 do 800 konjskimi silami.

Najbolj gospodarsk, trpežen in zanesljiv gonilen stroj za vse vrste delovanja v industriji in poljedelstvu.

Vseh izdelkov nad 650.000 PS.

Lekarnarja

Allein echter Balsam aus der Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch Sauerbrunn.

A. Thierry-ja balzam.

(Postavno zavarovano.)

Edino pristen z redovnico kot varstveno znamko.

Učinkuje proti želodčnim krčem, napihovanju, zasliženju, nerednostim v prebavanju, kašlju, pljučnim boleznim, bolečinam v prsih, hripavosti itd.

Zunanje celi rane, olajšuje bolečine. 12 malih ali 6 podvojnih steklenic ali velika posebna steklenica K 5.—

Lekarnarja A. THIERRY-ja edino pristno

centifolijsko mazilo

sigurno učinkuje proti tvorom, ranam, ranitvam, še tako starim vnetjem. Dva lončka K 3-60. Naročila se naslavlja na lekarno angela variha

A. THIERRY v Pregradi pri Rogatecu.

Dobiva se skoro po vsch lekarnah.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 3.000.000.

Rezervni fond K 300.000.

Denarne vloge od dne vloge obrestujemo po $4\frac{1}{2}\%$ do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta šte. 27.

Zamenjuje in eskomptuje

izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone. Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavoije.

— Eskompt in inkasso menic. — Borzna naročila. —

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Trstu in Sarajevu.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček 300.000 frankov. Na mesečno vplač. po K 8.— za kom. Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10.— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.